

Ocena nasilenia zmian skórnych i świądu w okresie jesiennym

Suplementacja diety niezbędnymi kwasami tłuszczowymi (NNKT) u psów z atopowym zapaleniem skóry uczulonych na roztocza kurzu domowego i roztocza magazynowe

Evaluation of the severity of skin lesions and pruritus in the autumn. The use of Flavitol Omega Complex in dogs with atopic dermatitis to house dust mites and storage mites

Streszczenie

Celem badania była ocena wpływu suplementacji diety niezbędnymi kwasami tłuszczowymi (NNKT) u psów z rozpoznaniem atopowym zapaleniem skóry, uczulonych na roztocza kurzu domowego i roztocza magazynowe, będących w okresie remisji, na występowanie objawów skórnych oraz stopień nasilenia zmian i świądu w okresie jesiennym. Psom podawano preparat w dawce 1 ml/kg masy ciała przez okres dwóch miesięcy. Badanie kliniczne pacjenta wraz z wypełnieniem kwestionariusza CADESI-04 oraz oceny skali świądu przeprowadzono trzykrotnie, pod koniec września, października i listopada.

Słowa kluczowe

atopowe zapalenie skóry (AZS), niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe, NNKT

Abstract

The aim of the study was to assess the effect of dietary supplementation with essential unsaturated fatty acids (EFA) in dogs diagnosed with atopic dermatitis, allergic to house dust mites and house dust mites, being in remission for the occurrence of skin symptoms and the severity of lesions and itching in the autumn. Dogs were given the formulation at a dose of 1 ml/kg body weight for a period of two months. Clinical examination of the patient with the completion of the CADESI-04 questionnaire and the assessment of pruritus was carried out three times, at the end of September, October and November.

Keywords

atopic dermatitis (AD), essential fatty acids (EFA)

Atopowe zapalenie skóry (AZS) jest powszechną, przewlekłą, nawracającą świądową chorobą skóry psów. Jej leczenie zmieniało się w czasie i lokalizacji geograficznej.

Międzynarodowa Grupa Zadaniowa ds. AZS (The International Task Force for Canine AD – ICADA) zaleca obecnie wieloaspektowe podejście do leczenia psów z atopią. Należy zidentyfikować, w jakiej fazie choroby jest pacjent – ostrej, przewlekłej czy w okresie remisji.

Ostrą i przewlekłą postać atopii należy leczyć za pomocą kombinacji kąpiei niedrażniących i miejscowych glikokortykosteroidów, po podjęciu próby zidentyfikowania i usunięcia podejrzanych przyczyn nawrotu choroby. W razie potrzeby należy podawać doustne glikokortykoidy i zastosować terapię przeciwdrobnoustrojową. Trzeba zidentyfikować czynniki wyzwalające chorobę, które obejmują alergeny pokarmowe, alergen pchli i alergeny środowiskowe, bakterie *Staphylococcus* i drożdże *Malassezia*. Po doprowadzeniu do remisji zmian należy poprawić higienę i pielęgnację skóry oraz sierści poprzez kąpiele w niedrażniących szamponach i suplementację diety niezbędnymi kwasami tłuszczowymi (NNKT). U normalnych psów suplementacja diety NNKT lub karmienie dietami bogatymi w NNKT (szczególnie tymi bogatymi w kwas linolowy omega-6) zwykle powoduje poprawę jakości sierści i połysku wraz z towarzyszącym zmniejszeniem przelnaskórkowej utraty wody. Nie wszystkie diety bogate w NNKT wydają się jednak wykazywać taki efekt poprawy sierści. W tym momencie nie ma dowodów na wyższość jakiegokolwiek kombinacji, dawkowania, stosunku lub formu-

lacji NNKT (w tym wzbogaconej diety) w celu poprawy jakości skóry i sierści u psów z atopowym zapaleniem skóry. Korzyść z NNKT może zostać zauważona dopiero po upływie około 2 miesięcy od suplementacji.

Wreszcie, ograniczony stopień poprawy objawów klinicznych sprawia, że mało prawdopodobne jest, aby suplementy NNKT lub diety wzbogacone w NNKT były odpowiednie do monoterapii psów AD. Należy je stosować jako uzupełnienie leczenia. Ponieważ ich sposób działania wymaga ich włączenia w błonę komórkową, zjawiska, które wymaga kilku tygodni podawania, są one mało korzystne dla ostrych rzutów AZS u psów, a zalecane są w okresach remisji, gdy psy nie są narażone na uczulające alergeny.

Cel badania

Celem badania była ocena wpływu preparatu zawierającego NNKT [skład: n-3 eikozapentaenowy (EPA) – 10,5%, n-3 dokozaheksaenowy (DHA) – 8,6% oraz n-6 – 30,7%] u psów z rozpoznaniem atopowym zapaleniem skóry w okresie remisji (uczulonym na roztocza kurzu domowego i roztocza magazynowe) na występowanie objawów dermatologicznych oraz stopień nasilenia zmian skórnych i świądu w okresie jesiennym (wrzesień, październik, listopad) w czasie rozpoczęcia sezonu grzewczego.

Materiał i metody

Do badania zakwalifikowano 24 psy, 12 psów do grupy badanej i 12 do grupy kontrolnej. Grupę badaną stanowiły psy w wieku od 2 do 5 lat, o masie ciała

6-12 kg, 6 buldogów francuskich, 3 west highland white terriery oraz 3 jack russell terriery. Natomiast do grupy kontrolnej dobrano 12 psów w wieku 2-5 lat o masie ciała 4-12 kg, 5 buldogów francuskich, 3 west highland white terriery, 3 jack russell terriery i 1 maltańczyka.

Zarówno psy z grupy badanej, jak i z grupy kontrolnej cierpiały na atopowe zapalenie skóry. Rozpoznanie zostały postawione na podstawie badania dermatologicznego i spełnienia kryteriów Clauda Favrota oraz dodatnich wyników alergicznych testów śródskórnych. U wszystkich psów wykazano dodatnie wyniki testów w kierunku roztoczy kurzu domowego i roztoczy magazynowych. U psów z grupy badanej i grupy kontrolnej dermatologiczne objawy kliniczne atopowego zapalenia skóry były nasilone głównie zimą (miesiące od listopada do marca), czyli w okresie sezonu grzewczego, gdy występuje większe narażenie na kontakt z roztoczymi.

U wszystkich psów w czasie kwalifikacji do badania występowały łagodne objawy atopowego zapalenia skóry. Badanie było rozpoczęte w okresie

ślabej narażenia na roztocza kurzu domowego (wrzesień, początek października) oraz w okresie rozpoczęcia sezonu grzewczego w mieszkaniach, co wiązało się ze zwiększonym narażeniem na roztocza (październik, listopad). Psem z grupy badanej podawano preparat zawierający NNKT przez okres 6 tygodni (od 30 września do 30 listopada). Dawka preparatu wynosiła 1 ml/kg masy ciała. W czasie badania psy nie mogły przyjmować żadnych leków. Dozwolone były jedynie profilaktyka przeciw pchłom i kleszczom oraz kąpiele w szamponie z chlorheksydyną raz na 14 dni. Psy z grupy kontrolnej nie otrzymywały preparatu zawierającego NNKT, ale tak jak psy z grupy badanej były kąpane w szamponie z chlorheksydyną co 14 dni.

W czasie badania lekarze weterynarii wypełniali trzykrotnie ankietę, w której oceniane były zmiany skórne w poszczególnych dniach badania (30/09, 30/10, 30/11) za pomocą kwestionariusza CADESI-04 oraz skali świądu (VAS). W badaniu wykorzystano skalę CADESI-04, w której oceniano nasilenie trzech

[5] Niezwykle silny świąd (niemal ciągły, gdy zwierzę zaczyna się drapać, nie może przestać, świąd obecny nawet podczas wizyty u lekarza, niezbędne jest unieruchomienie zwierzęcia, by go przerwać).
[4] Znaczny świąd (długie epizody drapania, świąd może być obecny także w nocy, w czasie posiłków i podczas zabawy).
[3] Średni świąd (regularne epizody drapania, świąd może być obecny także w nocy, w czasie posiłków i podczas zabawy).
[2] Nieznaczny świąd (wygryzanie częstsze, nie pojawia się, gdy zwierzę śpi, podczas posiłków i w czasie zabawy).
[1] Słaby świąd (sporadyczne napady świądu, pies drapie się niewiele więcej niż przed chorobą).
[0] Brak świądu.

Tab. 1. Skala świądu zastosowana w badaniach

rodzajów zmian. Oceniano: rumień, liszajowacenie, otarcia i/lub wyłysienia w dwudziestu różnych miejscach ciała. Stosowano skalę punktową od zera do trzech, gdzie 0 oznaczało całkowity brak zmian, 1 – zmiany słabe, 2 – zmiany umiarkowane, 3 – zmiany mocne. Maksymalny możliwy wynik stanowił 180 punktów (czyli 20 x 3 x 3 punkty). W badaniu dodatkowo zastosowano następującą skalę świądu (tab. 1., w nawiasie kwadratowym znajduje się kod przypisany w obliczeniach).

reklama

dr Seidel

Nauka w trosce o zdrowie zwierząt

Flawitol Omega Complex

- ✓ bogaty w Niezbędne Nienasycone Kwasy Tłuszczowe (NNKT)
- ✓ poprawia kondycję skóry i sierści
- ✓ dla psów, kotów i ferek w każdym wieku

Laboratorium DermaPharm Sp. z o.o., ul. Człuchowska 12a, 01-100 Warszawa
 e-mail: dermapharm@dermapharm.com.pl, www.drseidel.pl

Numer	Rasa	Wiek	Masa ciała
N1	Bulldog francuski	3	12
N2	Bulldog francuski	3	11
N3	Bulldog francuski	4	8
N4	WHWT	5	10
N5	WHWT	5	9
N6	Bulldog francuski	3	11
N7	Bulldog francuski	3	9
N8	Bulldog francuski	4	8
N9	WHWT	2	9
N10	Jack russell terrier	4	7
N11	Jack Russell terrier	5	6
N12	Jack russell terrier	2	8

Tab. 2. Psy z grupy I badanej

Numer	Rasa	Wiek	Masa ciała
K1	Bulldog francuski	2	9
K2	Bulldog francuski	2	10
K3	Bulldog francuski	3	11
K4	Jack russell terrier	5	8
K5	Jack russell terrier	4	6
K6	Jack russell terrier	3	7
K7	WHWT	2	10
K8	Maltańczyk	4	4
K9	WHWT	4	11
K10	WHWT	3	12
K11	Bulldog francuski	5	11
K12	Bulldog francuski	4	9

Tab. 3. Psy z grupy II kontrolnej

Wyniki badania

Nasilenie zmian skórnych (CADESI-04) w grupie badanej

W dniu pierwszym badania (30/09) CADESI u psów wynosiło od 19 do 46 (średnia 31,5). Po czterech tygodniach w kolejnym badaniu (30/10) wyniosło od 22 do 50 (średnia 33,3), natomiast w trzecim badaniu (30/11) – 25-46 (średnia 35,66). Oznacza to, że u psów otrzymujących preparat z NNKT przez cały okres badania zmiany skórne typowe dla atopowego zapalenia skóry utrzymywały się na podobnym poziomie i były słabo nasilonie.

Nasilenie zmian skórnych (CADESI-04) w grupie kontrolnej

W dniu pierwszym badania (30/09) CADESI u psów wynosiło 21-47 (średnia 34,8). Po czterech tygodniach w kolejnym badaniu (30/10) wyniosło 29-55 (średnia 47,0), natomiast w trzecim badaniu (30/11) – 51-70 (średnia 57,6). Oznaczało to, że u psów, u których nie stosowano preparatu, zmiany skórne rozprzestrzeniały się i były coraz bardziej nasilonie.

Nasilenie świądu (VAS) w grupie badanej

W pierwszym dniu badania (30/09) średnia VAS wynosiła 1,58 punktu, w kolejnym dniu (30/10) była taka sama i wynosiła 1,58, po 6 tygodniach (30/11) – 1,5 punktu. Oznacza to, że u psów otrzymujących preparat świąd utrzymywał się na stałym poziomie i był słaby do nieznacznego.

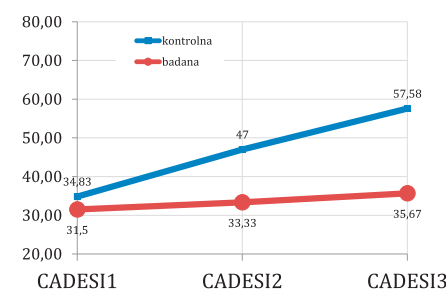
Nasilenie świądu (VAS) w grupie kontrolnej

W pierwszym dniu badania (30/09) średnia VAS wynosiła 1,41 punktu, w kolejnym dniu (30/10) – 1,75, a po 6 tygo-

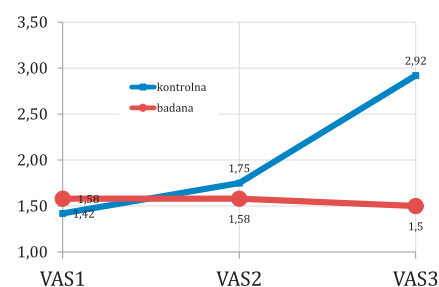
dniach (30/11) – 2,9 punktu. Oznacza to, że u psów, które nie otrzymywały preparatu, świąd zwiększył się od słabego do średniego.

Analiza statystyczna

Wykonano testy Shapiro-Wilka normalności rozkładów wyników skal (test normalności zalecany przy próbach poniżej 50 przypadków). W przypadku zmiennych o rozkładzie normalnym istotność różnic średnich była testowana za pomocą testu t. W przypadku zmiennych, które nie mają rozkładu normalnego, istotność różnic między grupami w kolejnych punktach badania testowano za pomocą testu sumy rang U Manna-Whitneya.

Ryc. 1. Wykres przedstawia średnie wartości skali CADESI-04 (nasilenie zmian skórnych w AZS) w grupie badanej i grupie kontrolnej. Różnice między grupami są istotne statystycznie w drugim i trzecim dniu badania (po 30 i 60 dniach od rozpoczęcia podawania preparatu)

Ryc. 2. Wykres przedstawia średnie wartości VAS (skala nasilenia świądu) w grupie badanej i kontrolnej w poszczególnych dniach badania

Istotność różnic rozkładów zmiennych w grupach między początkiem i końcem badania testowano za pomocą testu t dla prób zależnych (przy rozkładzie normalnym) oraz testu znakowanych rang Wilcoxonona (w przypadku zmiennych, które nie mają rozkładu normalnego). Jako kryterium istotności przyjęto $p < 0,05$. Do obliczeń wykorzystano program IBM SPSS w wersji 21.

Omówienie wyników

Średnie wartości CADESI w kolejnych pomiarach, zarówno w grupie badanej, jak i kontrolnej, były coraz wyższe w kolejnych pomiarach, przy czym różnice były istotne statystycznie tylko w grupie kontrolnej. Oznacza to, że tylko w grupie kontrolnej, czyli u psów, które nie otrzymywały preparatu, objawy kliniczne atopowego zapalenia skóry postępowały. W grupie, która otrzymywała preparat, pozostawały na podobnym poziomie.

Również rozkłady VAS w kolejnych pomiarach różniły się istotnie tylko w grupie kontrolnej – co oznacza, że świąd zwiększał się wyłącznie u psów, które nie otrzymywały preparatu. W przypadku VAS rozkłady w grupie badanej i kontrolnej nie różniły się istotnie w pierwszym i drugim pomiarze, ale były istotnie różne w trzecim pomiarze – co oznacza, że różnice między objawami klinicznymi AZS i świądem były najbardziej dostrzegalne w ostatnim dniu badania, czyli po dwóch miesiącach suplementacji. Po dwóch miesiącach stosowania preparatu z NNKT w grupie badanej zaobserwowano istotnie niższe wartości CADESI i VAS niż w grupie kontrolnej, w której nie stosowano preparatu. Oznacza to, że u psów, u których suplementowano NNKT, objawy kliniczne atopowego zapalenia skóry dłużej pozostawały w remisji w porównaniu do grupy kontrolnej. Stosowanie preparatów zawierających NNKT może więc przedłużyć okres remisji zmian u psów z atopowym zapaleniem skóry uczulonych na roztozcza kurzu domowego i roztozcza magazynowe w okresie jesiennym, gdy rozpoczyna się sezon grzewczy i istnieje większe narażenie na te alergeny. □

Piśmiennictwo dostępne w redakcji.

dr n. wet. Dorota Pomorska-Handwerker
Lubelska Poliklinika Weterynaryjna s.c.
20-718 Lublin, al. Krasnicka 89